

Jakab Ödön.

(1854—1931.)

Huszonkét kötet jelzi Jakab Ödön érdemes írói pályáját. Irt lírai és elbeszélő költeményeket, prózai elbeszéléseket és drámákat. Azoknak a hagyományoknak volt az ápolója, melyeket az Arany—Gyulai költői iskola témakör, nyelv- és kifejezésmód terén örökségképpen hagyott az elmúlt századvégi nemzedékre. E nemzedék költőinek működése általánosságban csaknem iskolás példája az irodalmi hanyatlásnak, melyben üde forrásként jelentkezik később egy-két kiválóbb költőnek, mint pl. Vargha Gyulának különösen öregkori lírája, mintegy bizonyosságul arra, hogy a hagyományos formák gazdag költői ér és egyéni szín

révén még mindig megtelhetnek hatóerővel.

Jakab Ödön, ki a mult század 80-as éveiben lépett fel verseivel, szintén előnyösen különbözött társaitól. Új színnek, a maga székely patriotizmusát, izzó fajszeretetét vitte be a lírába s jórészt ennek köszönhette népszerűségét. Legmelegebben Pintér Jenő méltatja, mikor többek közt azt írja róla: «Egyénisége a szeretteihez való törhetetlen ragaszkodásnak, a becsületes magyar tradíciók megbecsülésének és a multak emlékein el-elborongó szemlélődésnek motívumaiból szövődik. Búsongó vallo-másai a székelyszármazású költők legkiválóbbjává teszik».

—a—

Tudományos élet.

Hadik András mint hadtörténetíró. — A legrégebb magyar adomatár. — A legrégebb magyar biblia helyesírása. — Kik az őslakók Nyugatmagyarországon?

Gyalóky Jenő hadtörténeti előadásai mindig szívesen látott eseményei a tudományos életnek. Nagy érdeklődés kíséri nemcsak elfogulatlan kritikai szelleméért, a banális frázisokat kerülő reális érzékű hazafiaságáért, hanem elsősorban egészen kivételes előadóképességéért is. Más helyen mutattam rá, milyen ritka manapság a közvetlenül ható szabad előadási forma a tudományos világban. Gyalóky egyedül áll abban, hogy szabadon fogalmazott mondatai kereken, szabatosan hangzanak el; mintha előre megfogalmazva valami láthatatlan lapról olvasná le őket, az olvasó nyugalmával és tökéletes biztonságával.

Ezúttal a Magyar Történelmi Társulatban, a híres gróf Hadik András tábornagyról emlékezett meg, kinek huszárbravurjai ismeretesek a nagyközönség előtt is. De ezúttal nem ezek érdekelték kitűnő hadtörténészünket, hanem Hadikot új, ismeretlen oldaláról mutatta be: hadtörténetírói érdemeivel foglalkozott. Kiemelte, hogy bár ilyen természetű műve, melyet fiai számára írt, kéziratban maradt, mégis kiváló figyelmet érdemel, mert a magyar katona vitézségéről ugyan mindig híres volt, de a hadvezetés elméletével — erről már Zrínyi is panaszkodott, — igen kevésbé foglalkozott s így meg kell becsülnünk mindazt, amit e téren is termelt a magyar elme.